

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU IV.

Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumă la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrație, piața mare
Nr. 30, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dăruitul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Unu exemplar 5 cr. v. a. său
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
tnainte.

Nr. 57.

Brașov, Mercuri, 11 (23) Martie

1892.

Brașov, 10 Martie v.

Cu viaă bucuriă am înregistrațu fapta nobilă, ce nu demultă au sêvêrsit'o studenții români din Paris, luând în apêrare cauza dreptă a fraților loră asupriți dintre Tisa și Carpați, în cunoscutul loră protest.

Acéstă formă au dat'o tinerii români manifestărei loră, pentru ca sê potă cu atât mai ușor a trage interesul diareloră celor mai de frunte din Paris, cari până acum prea puțin s'au ocupat de suferințele Româniloră asupriți din Transilvania și Ungaria.

Le-au și succesu studenților români din Paris de a solicita pe calea acéstă interesulă amintitoră diare franceze.

Unul dintre aceste diare este „République française“, care și-a deschis colonele sale protestului junimei române în contra politicei asupritore maghiare și l'a însoțit cu cuvinte simpatice.

Se înțelege, că împrejurarea acéstă, considerând mai alesu importanța numelui diară francez, a produsu o viaă senzațiune în sinul politiciloră unguri din Pesta. S'au simțit vinovați dumnealoră și de aceea s'au grăbit de a corecta istoria printr'o corespondență, trimisă diarului „République française.“

S'a aflatu chiar unu corespondentă ală acestui diară gata de a rêsfrange argumentele aduse de ștudenții români. Elu a creșut că va fi de ajuns, decă se va provoca la broșura lui Moldovan Gergely și decă basat pe „sinceritatea, echitatea și erudițiunea“ de totu dubiosă a acestui, va nega simplu existența regimului de opresiune ungerescă. Dêr s'a înșelat.

Diarulă „République française“ este multă mai bine informat, decă a creșut corespondentulă său din Pesta. Elu nu consideră broșura lui Moldovan Gergely

ca unu document, care sê-i ofere destulă siguranță și l'u caracterizează, scriind, — ca răspuns la pretinsa rectificăre, — că acestu Moldovan Gergely, care dice a fi Român de origine, mai mult înegresce pe frații sêi de dincôce de Carpați, decătu aperi pe Unguri de abusu de putere și de opresiune.

Inainte cu câteva zile am publicat scrisoarea, ce a primit de la Pesta „République française“ și răspunsul acesteia. Astăzi mai adaugem, că cuvintele fôiei parisiane sunt cu atât mai ponderose, cu cât în răspunsul ei se oglindă cea mai deplină imparțialitate.

„Avem simpatii egale, față de cele două naționalități rivale, dice „République française“, pentru-că, decă politica esteriă urmată de guvernul maghiar, nu este nici decum pe placul nostru, noi nu vom uita, că sentimentul publicu din Ungaria e pedeparte de a fi ostilă Franciei, literaturii sale și geniului său. Plângerile Româniloră din Ungaria sunt din nenorocire foarte repetate și foarte întetite, abstenența loră — decă abstenența este — dela afacerile publice este cu multă mai estrordinară, fiind dată superioritatea numerică a rasseloră nemaghiare din Transilvania, decătu ca sê fiă cumpena dreptă între Maghiari și celelalte naționalități. Cum s'ar esplica de altmintelea emigrarea celor mai de sêmă fii ai Ardului în România, de care vorbește corespondentulă nostru, decă debușurile n'ar fi închise pentru aceste inteligențe dincôce de frontiera austro-ungară?“

Cu puține cuvinte, într'unu mod, cum am șis, pe deplin obiectiv și nepărtinitor, resolvă aici diarulă francez cestiunea, decă noi Români de aici suntem asupriți și nedreptățiți, cestiunea, care de faptu nu există decătu pentru aceia, cari nu cunosc încă

de locu raporturile din Transilvania și Țera ungerescă.

A lovit cuiulă în capu fôia franceză, când a șis, că abstenența Româniloră și emigrarea inteligenței loră în România nu se potă esplica, decătu numai în defavorul stăpânirii ungerescă.

La noi nu mai potă fi indială despre acéstă, dêr străinătatea a fostu rău informată și cu deosebire se potă dice acéstă despre Francia. Suntem dêr cu atât mai recunoscători diarului „République française“, că prin judecata sa obiectivă și imparțială, vine intru ajutoru causei nostre drepte față cu opiniunea publică din Francia.

Crisa în Berlin.

Telegrafulă ne aduce din Berlin știri de mare însemnătate, cari, decă se vor adeveri, atunci se pare, că în Germania, așa numitul „Kulturkampf“ este în agoniă.

E știut, că nu de mult guvernul prusian a depus pe biurulă camerei deputaților unu proiect de lege privitoră la o radicală reformă în învățământ și în direcția, ce ar fi sê i se dea pe viitoru tinerii generațiună germană în școlă. Prin proiectulă acesta era vorba sê i se ia statului puterea absolută, ce-o esercia până acumă asupra învățământului publicu, êr acesta sê se pună sub patronagiul unei felu de autonomii confesionale, sêu mai bine șis, sub scutulă bisericeii.

Proiectulă acesta de reformă s'a și discutat în anchete speciale, câteva săptămâni mai înainte, dêr a întimpinat o puternică opozițiă din partea liberaliloră-naționali germani și opozițiă a cêșta s'a manifestată aprôpe în tôte părțile Prusiei. Intocmai pe cumse obișnuia odiniă în Ungaria, în timp de nevoiă și de grele încercări pentru patriă, a se purta în lungul și în latul țerii o sabiă muiată în sânge, ca sê deștepte în mic și mare entuziasmulă pentru apărarea țerii în contra dușmaniloră păgâni, astfel totu ce se numesce as-

tăzi în Germania „spiritu luminat“, toți învățații și scriitorii; toți artiștii și geografii imperiului teuton; tôte universitățile și instituțiunile culturale, cari, ca nesce vestale apără focul supremației spiritului german, s'au înrolat într'o puternică falangă spre a combate și a protesta, cu un zel vrednic de-o causă mai bună, contra proiectului de reformă, ce guvernulă germanu avea de gându sê-l pună în practică.

Acéstă fenomenală mișcare l'a pus în respectu chiar și pe „energioulă“ înărată germană, pe acestu potentat cu spiritu vecinic neliștit, care mai zilele trecute, șise cu ocașia deschiderii dietei din Brandenburg, că „aceloră, căroră nu le place în Germania, sê-și ia catrafusele și sê emigreze“.

Nu se șie, decă într'unu momentu de capriț, ori dora chiar de tēmă, că decă nu va face așa, elu va evê în contră-i, potă, unu imperiu întregu, împêratulă Wilhelm II și-a gândit una — și a și făcut-o. După cum ne anunță știrile telegrafice din Berlin, într'unu consiliu ală corônei, ținut la 18 Martie n., fiind vorba și de noua lege școlară, împêratulă a șis, că legea acéstă, respective proiectulă de lege, sê se ia dela ordinea zilei. La aceste „ministrulă de culte Zedlitz și cancelarulă Caprivi au răspuns, că proiectulă din vorbă va trebui sê fiă susșinut, la dincontră ei își dau dimisiunea.

Ei, dêr Wilhelm II nu se teme de umbra unui cancelar, ori a unui ministru, cari după opinia lui, nu sunt decătu esecutorii voinței sale majestatică, seu cum s'ar dice unu felu de „Kleiderstock“ pe care poți acăța și uniformă și ori și ce veshmânt, fiă chiar și-o ciuhă.

În urma acéstă, după cum asigură depeșele telegrafice cu data de 19 Martie, ministrulă de culte Zedlitz și cancelarulă Caprivi și-au dat dimisiile în mânilă împêratului, după ce mai înainte s'a discutată afacerea într'unu consiliu de miniștri; împêratulă însă, prin secretarulă său Lucannus, a trimis dimisiă lui Caprivi contelui Zedlitz, rugându-lă pe acesta sê-și retragă dimisiă. Se dice însă, că tôte încercările față cu Zedlitz ar fi zadarnice. O altă telegramă asigură,

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

(30)

Inchisorile mele.

De Silvio Pellico.

LXX.

Suportaiu închisôrea până în 11 Ianuarie 1823. Dimineta mă deșteptai o mică durere de cap și amețiam mereu. Picioarele îmi tremurau și abia respiram. Oroboni încă se află mai rău de 2-3 zile.

Îmi aduseră supă, am luat o lingură, apoi amețit m'am aruncat jos. Pățitorulă de pe coridoru nu peste multă uitându-se din întâmplare prin broșca uși și vedându-mă, că zac la pământ, êr lângă mine farfuria spartă: creșu, că-su mort și strigă după Schiller.

Veni și inspectorulă supremă, chiarmă îndată mediculă și mă aședără în pat. Abia cu greu mi-am venit în ori.

Mediculă a șis, că morbulă meu e periculos și ordonă sê fiu eliberat de

fiare. Nu șie ce medicamentu mi-ar ênduit, dêr stomachulă meu nu suferia în elă nimic. Durerea de capu mi-se pontentă grozav.

Îndată fû încunosciștată guvernatorulă, care trimise unu curieră călare la Viena, ca sê dispună cum sê fiu tractat pe viitoru. S'a dat avisu, sê nu mă instaleze în spitalu, dêr sê mă grijescă în temniță astfel, ca și când aș fi în spitalu. Afară de acéstă împuterniciră pe inspectorulă supremă, sê-mi dea supă din culina lui câtă vreme bôla mea va fi gravă.

Acéstă ultimă dispozițiune la început n'am putut o folosi, fiindcă nu puteam lua nici unu felu de mâncare, sêu beutură. O săptămână întrégă mi-se făcu totu mai rău și șiuram diua și nôptea.

Îngrijitorii mei erau Kral și Kubitzky; amândoi mă îngrijiau cu multă devotament. De câte-ori mi-se făcea nișel mai bine Kral repeta cuvintele:

— „Încrede-te în Dumnezeu; șingură Dumnezeu e bun.“

— „Rogă-te pentru mine“ îi diceam, „dêr nu ca sê mă vindecu, ci sê-mi primescă chinurile și môrtea, dreptu o satisfaciă, pentru păcatele mele.“

'Mi sfătui sê mă rog a fi mărturisit și cuminecat.

— „Decă până acum n'am cerut acéstă“ am răspuns „atribuesce-o slăbiciunii minții mele; a recurge la aceste sacrameente e o mare mângăere pentru mine.“

Kral împărtași inspectorului supremă vorbele mele, apoi mi-se trimise capelanulă fortăreței.

M'am spovedit, m'am cuminecat și am luat ungeră de pe urmă (maslul). Am fostu foarte mulțumit cu confesarulă meu. Elu se ohiama Sturm. Cuvintele, ce mi le-a șis elu despre dreptatea lui Dumnezeu, despre nedreptatea ômeniloră, despre necesitatea iertării și despre deșertăciunea lucruriloră omenesce n'au fost în zadar...

LXXI.

Prezența de spiritulă forțat, cu care

m'am împărtașit de sfintele taine, în locu de am exhauria tôte puterea de viață, din potrivă m'a cufundat într'unu somnă adêncu, ce-mi dădu putere.

M'am sculat încâtva rehabilitat și vedându pe Schiller și pe Kral lângă mine le-am apucat mânilă și le-am mulțumit pentru grija ce-mi portă.

Schiller îmi șise:

— „Ochii mei s'au dedat cu îngrijirea de bolnavi: aș cuteza sê mă rêmășesc, că D-ta nu vei muri.“

— „În casulă acesta nu ești d-ta ôre rău profetă?“ i-am șis.

— „Nu!“ răspuse elu „Chinurile vieții, e dreptu, sunt grele; dêr cine le suferă aceste cu pacișta, acelaia totdeuna îi sunt spre folos, până trăscesce.“

Apoi continuă:

— „De vei rêmăne în viață, credu, că în zilele viitoare te va ajunge o mare bucuriă. N'ai cerut sê și-se concedă a avê de soțu Maroncelli?“

— „Da, m'am rugat multu, însă în

că împăratul a refuzat a primi și dimisia cancelarului Caprivi, ér față cu Zedlitz încă nu s'a luat o decizie definitivă.

„Börsenzeitung“ încă susține, că Zedlitz a respins orî ce încercare de a-și retrage dimisia și că va merge câtă mai curînd în Karlsbad.

Pressa franceză discută viu dimisiunea lui Caprivi. „Journal des Debats“ dîce, că decă parlamentul prusian se va disolva, atunci platforma electorală va fi favorabilă liberalilor. De altmîtrelea, dîce numita fîiă, tôte combinațiunile sînt îndrăznețe, căci o împrejurare ôre-care pôte să schimbe totul. Apoi în mod ironic dîce, că pôte că „Dumneșeul dela Rossbach și Dennewitz“ (alusiune la vorbirea împăratului din Brandenburg) le va trimite vre-o inspirațiune. Dîarul „Eveniment“ crede în reîntorcerea lui Bismarck, ér „Soleil“ susține, că în Germania se observă simptomele unei schimbări politice sociale. „Rappel“ dîce, că purtarea autoritară a împăratului Wilhelm a iritat poporațiunea și ômenii s'au săturat a mai fractați, ca pe timpul principelui electoral de Brandenburg.

Vomă vedé, ce proporții va lua această crîșă în viitor. De-ocamdată constatăm, că împăratul german a suferit o aspră înfrîngere morală.

CRONICA POLITICĂ.

— 10 (22) Martie.

Pressa rusescă vorbind despre abdicarea recentă a exregelui Milanu, dîce că acesta e un act de o desprețuire de sine fără sémén. Acesta este de sigur unicul exemplu în istorie, observă „Grasdanin“, în care un cap încoronat se dejosece în astfel de mod rușinos și renunță la tôte drepturile sale familiare și naturale omenesci. Acestă dejosire publică este urmarea tuturor acelor mistificațiuni de cari s'a făcut vinovat Milanu, când cu administrarea statului s'erbescu încredințat lui, și o cuvenită pedepsă pentru renegarea sa. — „Novoie Vremja“ dîce, că fapta lui Milanu Obrenovic e un act de nimicire politică de sine, care nu are sémén în istoria statelor europene. Dubietatea problematică a situațiunei, ce a creat Milanu prin prima sa abdicare, a adus cu sine nu numai în Sêrbia, ci și în Europa întrégă credința, că situațiunei amenințătoare, trebuie să i se pună odată capăt, totuși alegerea mijlocelor în această e cam grea, până când însuși Milanu nu le va designa. Pentru viitorul politic al Sêrbiei, sinuciderea această politică a lui Milanu îi va fi folositoare, dér cu tôte acestea se nasce întrebarea, că ce va face fostul rege, care nu mai

are drepturi, nici funcțiune și nici patriă? O astfel de situațiune, în care se află acum Milanu, e fără pârcohiă. Elu trebuie să se împământenească în vre-un stat european ôre-care, ér această împământenire de sigur, că va da ansă la viue discutiuni în presă și în cercurile politice.

În Berlin se lășeșu de mai mult timp faime asupra greutăților financiare ale împăratului Wilhelm. Până acum din parte oficiôsă s'au combătut scirile despre aceea, că cassa privată a monarhului ar fi făcută împrumut mai marî, dér acum anunță o fîiă din Charlottenburg, că s'a încheiat un asemenea împrumut de 40 milioane mărci. Împrumutul totuși s'a făcut garantându-se pe domeniile corônei, deôrece s'ar fi ivit dificultăți financiare și chiar un mare fabricant ar fi refuzat de a lifera un lucru mai mare comandat la elu, în preț de 80,000 mărci, decă nu i se va plăti îndată în bani gata. „Nordd. Allgm. Ztg“ se grăbesce ér a nega și aceste afirmări pacisate, dér forma în care o face acesta nu prea este de așa, ca să pôtă nimici credința, ci totuși e ceva adevêr în tôte.

SCIRILE ȚILEI.

— 10 (22) Martie.

Pretensiune non plus ultra. Comitetul pentru numirea localităților al societății geografice unguresce a adresat redacțiunilor foilor germane din patriă câte-o provocare de-un cuprîns mai mult de câtă obraznicu. Se cere adevêr dela foile germane, ca pe viitor să folosească în diare numai acele numiri de localități, cari se află în catalogul ministrului de comerț și industrie, ér decă chiar află de lipsă, atunci să pună în parantesă și numirea nemțescă a cutărei localități. După gustul „patriotic“ al numitului comitetu, pe viitor să se scrie Pecs în locu de Fünfkirchen, Pöszony în locu de Pressburg, Kolozsvár în locu de Klausenburg. Comitetul speră, că redacțiunile respective vor face această cu atâta mai virtos, că și în delegațiuni s'a aprobat procedura această, adevêr pe cartele militare să figureze numai unguresce. — Mirare, că nu cere comitetul respectiv, ca și titlul diarelor să se schimbe pe unguresce, bună ôră „Brasso ujság“ în locu de „Kronstädter Ztg“ etc. Dômne, rêu le-ai mai sucit mintea maghiarizatorilor!

Cununî eterne pentru iubii răsosi. Din incidentul morții tînerului teologu absolut Paulu Marinu, am primit dela tinerimea universitară română din Clușiu — în locul unei cununî pe sicriul răsosului — suma de 9 fl. ca adausă la

fundațiunea pentru aducerea aminte de iubii răsosi, înființată în folosul școlărilor români sêraci. La suma de mai susă au mai adăugat: d-lu profesorul Iuliu Carsai și d-lu medicu militaru Dr. Ștefanu Banji câte 1 fl. Cu totul așa-dêr am primit din Clușiu 11 fl., care sumă s'a adăugat la capitalul amintitei fundațiuni și se achită cu mulțumită. — Brașov, 10 (22) Martie 1892: Comitetul parochial.

Palatul noului parlamentu ungurescu se cufundă. Foile din Pesta aduc șoarea, că noul palat al parlamentului ungurescu, edificat abia de jumătate, a început să se cufunde și a i se crepa pârcohi. O fîiă semioficiôsă guvernamentală dîce, că șoarea această nu e adevêră, ce-i drept, dîce acea fîiă, dér cu începutul tôte s'au invins așa, că noul parlamentu va fi gata, când se va serba mileniu, în mare parte. Pentru construirile din estă anu sînt preliminați, spre votare 800,000 fl., o sumă care abia, decă va ajunge. — Sêrmană țeră, multe plătesci și de puține te folosesci!

Doi ostași Români bravi. Înainte cu câteva săptămîni, o căruță de regimentu căra serum de cărbuni de piêtră dintr'o fabrică de spirtu în Timișoara, ca să-lu așede pe locul unde se facu exercițiile militare de călărit. Drumul ducea pe o cale îngustă, între două ramuri ale riului Bega. Căii se spăriară și turbați se aruncară în valurile umflate ale riului, dimpreună cu călăreții cu tot. Vêdîndu această canonierii Isaia Dobîndă și Nicolae Tilvanu, cari călărîndu supraveghiau terenul, se aruncară la momentu în apă și mântuiră, din notă, căii și călăreții, scoțîndu-i la uscat. Bravura această fiind relatată locurilor mai înalte, ministrul de răsboiu a distins pe bravi Români prin o adresă de laudă și a dărîuit lui Isaia Dobîndă 4, ér lui N. Tilvanu 2 galbeni.

Espedițiunea pe Olt a ajuns în 15 Martie n. la Turnu-Măgurele, la gura Oltului. Espedițiunea a plecat, după cum se șeie, în 6 Martie n. dela Făgăraș și după o călătoria de 13 zile, pe un timp urît, a ajuns la Dunăre.

Repausul de Dumineca. Cu 20 Martie n. c. a intrat în vigore nouă dispozițiunea privitoare la legea repausului de Duminecă. În urma acestei dispozițiuni, în orașele cu o populațiune mai mare de 20,000 locuitori, vor pôte să fiă prăvăliile deschise până la 12 ôre la amiazi. Numai în lunile Iunie și Iulie, prăvăliile trebuie să fiă închise la 10 ôre. Diarele pôte să fiă vîndute în ziua întrégă. În traficele de tutun, se pôte

vinde și chibrite și țigarete. Atelierele de ras și frîsat pôte să fiă deschise până la 2 ôre d. a. Aceste sînt punctele mai principale din noua dispozițiune privitoare la repausul de Dumineca.

Expozițiunea internațională din Viena pentru cultura vitelor din 1892. Ministrul austriac de agricultură a primit programul pentru a doua expozițiune internațională pentru cultura vitelor, mai departe a promis premii de stat în suma de 2000 fl., precum și mai multe diplome de onore. Comitetul acestei expozițiuni a și făcut pași necesari pentru micșorarea taxelor de transport, precum și pentru ușurarea manipulațiilor dela vâmi și dela darea de consum, și în curînd va publica rezultatul acestora. Comitetul își va da mai departe silința, ca descărcarea vitelor să se facă în magazinul orașului, va se dîca, fôrte aprôpe de piêta expozițiuni. Informațiuni mai detaliate se pôte lua dela secretarul reuniunei „k. k. Landwirtschafts Gesellschaft“ în Wien I. Herrngasse 10.

Ciocnire de trenuri. Se șeie din Arad, că la gara de acolo s'a întemplat la 17 l. c. o ciocnire între un tren de persone, ce era în gară, și între un altu, ce venia de cătră Solnoc. S'a sfărîmat o mașină, un vagon de marfă și vagonul de post, ér un funcționar din vagonul din urmă a fost greu rănit. Spaima a marit o împrejurare, că din vagonul de post a căzut un pachet în preț de 500,000 fl., care abia cu greu a fost aflat.

Decorat după morte. Fîia oficiôsă ungurescă va publica în curînd, că M. Sa a distins pe fostul inspectoru școlar, Gaspâr Janos, cu crucea de cavaler al ordinului „Franciscu Iosif“. Decoratul inspectoru însu a murit tocmă în acel interval de timp, când i se hotărîse distincțiunea și astfel acesta va atinge numai memoria lui și cercurile școlare. — Curiôsă întemplare!

Exercițiu militar la fortăreța Przemysl. Fîia „Militär Ztg“ spune, că în anul acesta se vor face mari exerciții de asediu și tiru la fortăreța Przemysl, ca să se probeze esperințele făcute cu ocazia exercițiilor din vîra trecută la cetatea Comarom. Se va pune deosebită pondă pe luminarea câmpului de bătăie cu electricitate și se vor face esperimente cu punerea în lucrare a trenurilor de răsboiu.

Explosiuni de dinamită în Milanu. Se telegrafieză din Milanu, cu data de 18 Martie, că într'o casă din Susa, ce s'a dărîmat înainte c'o di, s'au aflat ma-

zadar: nici a spera nu mai cutez. — „Speréză, domnule, speréză! Reînoesce-ți rugarea.“

Încă în acea di mi-am reînuit rugarea. Și inspectorul supremu dîce, că pôte spera și ține de probabil, că nu numai voi vedé pe Maroncelli, dér elu va fi îngrijitorul și soțulu meu nedespărțit.

Fiindcă sănătatea tuturor prizonierilor de stat era ruinată, guvernatorul a cerut dela Viena licența, să ne pună totu pe câte doi într'o odaie, pentru ca astfel unul să pôtă fi spre ajutorul celuilalt.

Eu am cerut să mi-se concedă a scrie o epistolă de adio familiei mele.

În a doua săptămîna a morbului meu veni și crîșă, apoi pericolul dispăr.

De nou începui să umblu, când într'o dimineță mi-se deschise ușa și intrară sêrbătoresce: inspectorul Schiller și medicul. Celu dintîu grăbi spre mine și dîce: „Aveți licența să-ți dăm

pe Maroncelli de soț și să poți scrie epistolă părinților D-Tale“.

Bucuria îmi luă respirul. După ce mi-am venit êrăși în orî și mi-am adus aminte de șoarea audită mai înainte m'am rugat să nu întârdieze multu cu binefacerea. Medicul se învoi și mi-conduse pe Maroncelli în brațele mele.

Oh, ce momentu a fost acesta! — „Tu trăsesci?“ strigarăm amândoi. „Oh, amice! oh, frate! ce zile fericite am trăit noi! — Fiă binecuvîntat Dumneșeu, pentru această!“

Dér în nemărginita noastră bucurie se mestecă și un nemărginit regret...

LXXII

Mi-au adus hârtia de epistolă și requisite de scris, ca să scriu părinților mei.

Fiindcă permisiunea această era pentru un muribund, care voia să adreseze un ultim adio cătră familia sa, îmi era tēmă, că decă epistola va avé alt cuprîns, nu o vor trimite. M'am restrîns decă a ruga cu cea mai mare gingășie, pe părinți, pe frați și surori,

să se împace cu sôrtea mea, încredințându-i, că eu încă sînt pe deplin împăcat.

Epistola această mi-o trimiseră, despre ceea ce am știut atunci, când după atâți amar de ani, am revêdut casa părintescă. Asta a fost singura mea epistolă în tot decursul lungi mele închisori. Eu n'am primit dela părinți nici o scrisore, fiindcă tôte câte mi-le-au trimis erau reținute în Viena.....

Ni-am rugat de nenumerate ori, ca cel puținu să ne dea hârtie și requisite de scris și să ne permită a ne cumpera cărți pe banii proprii. Rugarea noastră însu n'a fost ascultată nicodată.

Guvernatorul totuși ne permise a citi și mai departe cărțile ce aveam la noi. Bunătății lui îi puteam mulțumi și aceea, că am căpătat mîncări încâtva mai bune; asta însu n'a ținut mult. Elu s'ar fi învîtit, ce-i drept, ca mîncările să nu ni-se prepare în culina temniței, ci în a inspectorului supremu. Spre scopul acesta a preliminară o sumă mai mărișoră. Dispozițiunile aceste ale lui însu n'au fost întărite, dér totuși

până când au rămas în vigore le-am simțit fôrte multu efectul cel bun. Și Maroncelli căpeta puțînă putere. Pentru bietul Orobani însu era prea târziu.

Celu din urmă îi dădură de soț mai întîu pe avocatul Solera, ér mai târziu pe preotul Dr. Fortini.

Când ne aședară pe doi câte doi în închisori, ne oprîră strictu conversația la ferestră, ér la casă de neascultare, ne amenințau cu aceea, că ne vor separa êrăși. Mărturisîndu adevêrul, uneori am călcat această porocă, ca să ne salutăm unii pe alții, dér nicodată nu ni-am mai dimis la conversații lungi.

Caracterul lui Maroncelli armonisa pe deplin cu alu meu. Curagiul unuia întăria pe alu celuilalt. Decă unul din doi era trist, séu furios din cauza situațiunei rele în care ne aflam, celălalt îl înveselia prin câte-o glumă, ori o vorbă potrivită. Chinurile noastre mai totdeuna erau ușurate prin câte-un suris blând....

(Va urma.)

terii explozive. Mai multe case din vecinătate s'au prefăcut în ruine. Până acum s'au scos 7 cadavre, între cari două femei, un militar și un fabricant de umbrele.

—x—

100 nihilisti. Se scrie din Varșovia, că poliția a descoperit acolo o tipografie secretă și mai multe proclamațiuni revoluționare; 100 nihilisti, cei mai mulți muncitori, au fost deținuți.

ACADEMIA ROMANĂ.

Sesiunea generală din anul 1892.

(Urmare.)

4. Copierea de documente din arhivele dela Constantinople se continuă Prin cercetările, cari se fac pentru Academia, se deschide un nou câmp pentru studiile noastre istorice asupra relațiilor atât de intime, cari au legătură românească în trecut de Constantinople, de Patriarhia de acolo și de celelalte instituțiuni creștine-grece de sub stăpânirea Turciei. O foarte mare parte din istoria culturală și politică a Românilor, mai ales în secolii XVII și XVIII, se va lumina prin bogata colecțiune de documente, cari ni-se procură.

5. Sunt de mult cunoscute relațiunile, mai ales comerciale, dese și seculare pe cari vechile Principate le aveau cu orașele ardelen Brașovul și Sibiuul, cari pentru Moldova și Muntenia erau cheile Europei occidentale. Publicațiunea unor registre de vamă și de cheltueli, făcută în anii trecuți de primăriile acelor orașe, au arătat, că relațiunile Românilor cu ele erau dîlnice. Până acum însă s'au publicat foarte puține documente diplomatice, scrisori, învoeli și alte acte oficiale și private, cari au fost necesitate de acele relațiuni, cari au durat fără întrerupere din secolul XIV până acum. La 27 Aprilie 1890 d-lă Ionu Slavici a atras atențiunea Academiei asupra acestor documente, cari se află în arhiva orașului Sibiu.

6. În biblioteca S. Marco din Veneția, d-lă subbibliotecar C. Zoranzo continuă a cerceta și decopia documente extrase din cronicile vechi înșite și alte informațiuni istorice de interes pentru trecutul nostru.

7. Starea actuală a publicațiunilor istorice Hurmuzaki este următoarea:

a) Din Documente privitoare la Istoria Românilor s'au tipărit în 40.

Volume	Anii	Cole tipărite	Documente	Adunate de Hurmuzaki	Adunate de Academie
I	1199—1845	92	563	122	553
I	1846—1850	117	691	—	691
II	1451—1510	85	722	—	—
II	1511—1510	106	517	—	—
III	1511—1590	93	462	—	—
III	1576—1590	79	443	—	—
IV	1576—1600	76	563	—	—
IV	1600—1649	93	729	—	—
V	1650—1659	91	732	—	—
V	1650—1699	72	362	—	—
VI	1650—1699	54	475	—	—
VI	1700—1750	90	365	—	—
VII	1750—1818	76	308	—	—
VIII	1818—1870	7	73	—	—
VIII	1870—1870	185	1414	—	—
IX	181—1814	101	988	—	—
X	1709—1812	77	203	—	—
X	1802—1849	78	415	—	—
Suplem.			9905		7188
Volume 18		1521		2717	

b) Din Fragmente a rămas a se tipări volumul VI în limba germană, care este a se forma din note separate și diferite extrase de documente făcute de răposatul Hurmuzaki.

Se va traduce românește și se va tipări în anul viitor tomul II conform dispozițiunilor luate în anii trecuți.

(Va urma.)

Ioan Amos Comenius.

În 28 Martie n. c. se împlinesc 300 de ani, de când s'a născut marele învățat și pedagog Comenius. Apröpe toate popörle culte serbeză aniversarea centenarului alü treilea alü acestui bărbat, care a contribuit mult la dezvoltarea reformatiunii.

Ioan Amos Comenius (Komensky) s'a născut în 28 Martie 1592 în Komna, lângă Brünn. Elü a fost membru alü „comunității fraților Moravi,” și în a. 1632 episcop alü acestora. Trăi mai mult în Lissa, ér cãtră finea vieții sale, în Amsterdam.

Comenius a scris mai multe cărți de cuprins științific d. e. „Janua linguarum reserata” (1630), care e tradusă apröpe în toate limbile culte. „Orbis sensualium pictur” séu Lumea vizibilă (1657), apoi mai multe opuri pentru copii, în care a pus basă pedagogiei moderne.

Și pe terenul politic a eselat Comenius, însuflețind pe principii reformați, ca regele Svediei, alü Danemarcei, Cromvell alü Angliei, Rakoczi etc.

Diarulü „Narodni Listy” vorbind despre acest mare bărbat, dice între altele: „Aniversarea centenarului alü 3-lea (1592—1892) alü născerii acestui însemnat bărbat trebuie să fiă serbătorită de întreaga lume cultă. Töte națiunile trebuie să-și dea mâna, pentru ca să serbătorască pe acest distins bărbat, care a pus basă educațiunii moderne.

Ministrul de culte austriac a înțersit școlilorü serbarea centenarului alü treilea alü Comenius în Boemia. Cehii tineri, din cauza acésta, au înaintat guvernatorului Boemiei o interpelațiune foarte energică, în care protesteză energic în contra procederei volnice a ministrului austriac de culte, Gautsch.

Lupta organismului contra microbilor

(Fine.)

Între microbii, cari se găsesc în gura omului sănătos, sunt de remarcă celü alü difteriei și alü pneumoniei, omulü însă cu töte astea nu capătă aceste böle, nefindü predispus pentru ele. Decă însă gura unei asemenea persoane vine în contact cu gura unei alte persoane predispușe, susceptibile, böla e transmisă fără să fi avut'o. Mai cu semă copiii și tuberculoșii predispuși pentru bölele gâtului și ale oăilorü respiratöre, decă sãrutarea ori câtü de multä plãcere ne face, nu trebuie datä copiilorü în gurä; tot prin o sãrutare unü oficosü pöte da böla lui celui pe care ilü iubesc. În gura copiilorü, cari au suferit de difterie se găsesc, microbulü chiar dupä patru sãptãmãni, pentru aceea pãrinții trebuie să izoleze copiii mai multü timpü dupä böla.

Dér ce se petrece în organismulü nostru când unui asemenea dușmanü 'i-a succés, să între în corpü? Microbii ei singuri producü o substanță otrãvitöre foarte iritantă, a cãrei prezentă imediatü e simțitä de nervii noștri sensitivi, centrizați, așa dizele sentimente ale organismului, cari transmit impresiunile primite la centrulü nervoș; aici se judecä oasulü și imediatü se punü în activitate nervii motori centrifugi, cari dupä voință noștră mișcä mușchii corpului și dupä necesitate dilată séu stringü ösele sanguine. Acéstä sensibilitate este foarte variatä; cu câtü pelea e espusä la temperaturi mai variate cu atâtü escibilitatea ei va fi mai mare și ast-felü sentimentele organismului sunt mai vigilente.

Prin o îngrijire prea esageratä a corpului, prin îmbrãcãminte prea caldä, terminațiunile nervöse devin lenese și nu mai potü transmite centrilorü nervoși a-nunțulü pericolului. Otrãvirile produse de microbii repede și în prea mare cantitate au de efectü asemenea o paralisie a terminațiunilorü nervöse, sentimentele

de pazä ne mai esiständü, invasiunea are câmpü liberü. De obiceiü însă otrava fabricatä de microbii pune sângele în condițiune de a prepara din elementulü lui o substanță otrãvitöre pentru microbii, o așa dizeä substanță vaccinatä, care ajutatä de caldura ridicatä a sãngelui nostru omörä microbii.

Când însă microbii scapä de otrãvire, ei vorü fi omoriți cu violență de soldații corpului de celule, vor fi mâncați de celule numite fagocite și în interiorulü celulei microbulü degenerözä, pier. Imediatü ce unü microbü inträ în piele, se telegrafiazä la centrulü nervoș despre intrarea unui dușmanü în cutare locü, imediatü se va produce în acelü punctü o dilatare a vaselorü, celulele albe, leucocitele vorü trece prin pãreții vaselorü, se vor îngãmädü în jurulü microbilorü pe cari'i vorü înghiți, séu decä microbii vorü fi victorioși, celulele vorü degenera, se vorü topi, formändu-se puiri și alte secrețiuni patologice, séu decä microbii nu vorü fi cei de supurațiune, vorü pëtrunde în profunđimea organelorü, producëndü diferite böle dupä specia microbului.

Același lucru se petrece când mãduva spinãrii este bolnavä; comunicațiunea între nervii sensitivi și vasomotori, fiind întreruptä chiar în centrulü nervoș, organismulü va fi lipsit de consciință pericolului și astfel böla infectioasă își va face mersulü séu fără nicio rezistență.

Deci avemü ca mijlocë de apãrare autovaccinațiunea cu substanțe chimice preparate de organismü și fagocitosa, adicä mãncarea microbilorü. Basändu-se d. dr. Babeșu pe rezultatele obtinute cu vaccinațiunea prin produse chimice, a constatätü cã sângele unui animalü vaccinatü contra turbãrii cu metoda lui Pasteur, dobãndesce aptitudine de a putë vaccina contra infectiunii rabice cu o cantitate micä de sãnge luatü dela unü animalü deja resistentü turbãrii prin vaccinațiune, prezentändü publicului unü cãne vaccinatü ast-felü cu sãnge, pe care ilü infectözä cu virus forte rabicü, care însă nu va avé nicio unü efectü vätãmãtorü asupra acelu animalü.

Totü pe acestü principiu e basatä noua descoperire a d-lui Babeșu de a inocula persoanele bolnave de böle nervöse cu substanță nervösa prin procedulü séu numitü Transfusiunea nervösa. Și rezultatele sunt admirabile. Inoculați capätä o mare forță nervösa de rezistență contra infectiunilorü.

Dupä aceste d. prof. Babeșu a arãtat la microscopulü electricü terminațiunile nervöse, lupta celulelorü cu microbii, diferiți microbii din apă, microbii vii mobili din apele infecte, microbii laptelui, alü dalacului, cholerei și alü bölei de vite, a hemoglobinuriei, descoperite de d-sa acum trei ani.

Telegramele „Gaz. Trans“.

(Serviciulü biurolui de cor. din Pesta.)

München, 22 Martie. „Allgemeine Zeitung“ de aici dice: Relațiunile cancelarului Caprivi cu împëratulü s'au rëcitü. În multe cestiuni elü nu conglãsesce cu împëratulü.

Berlinü, 22 Martie. Cu tötä cãlëtoria lui Caprivi la Hubertusstock, unde petrece împëratulü, crisa încä nu s'a resoltatü nici într'unü chipü.

„Vossische Ztg“, dice: Caprivi stãrue pe lângä dimisiunea sa. Succesorü alü lui se crede, cã va fi ambasadorulü Hatzfeld.

„Kreuzzeitung“ anunță: Caprivi rãmãne deocãdatä cancelarü, dér va renunța la postulü de ministru președinte prusianü.

Parisü, 22 Martie. Proiectulü de bugetü aratä unü escedentü de 467.134 franci.

Literaturä.

Peste puține zile va apãrë în „Analele sciinței istorice“ (Jahresberichte der Geschichtswissenschaft) din Berlinü raportulü d-lui Nic. Densușianu, despre literatura istoricä a Romãnilorü în a. 1890. Sumarulü acestui raportü este urmãtorulü: Quellenpublikationen. — Politische Geschichte. — Rechtsgeschichte. — Kirchengeschichte. — Specialuntersuchungen. — Historische Kritik. — Ethnographie. — Rumänische Sprache. — Die Romänen der Balkanhalbinsel. — Mythologie und Volksdichtung. Numismatik. — Baukunst.

Au apãrutü:

Raportulü generalü despre activitatea comitetului centralü alü Ligei pentru unitatea culturalä a Romãnilorü cu anexe, cetitü în adunarea generalä a secțiunii centrale din 24 Noemvre 1891 v. de Ioanü Lupulescu, 8° mare 134 pag. Bucuresci, Lito-Tipografia Carol Göbl.

Concertulü Koczalski de aserä a reușitü pe deplinü și a întrecutü töte așteptãrile publicului. Miculü pianistü va mai da unü alü doilea concertü mâne, Mercuri, séra. Atragemü atențiunea publicului nostru asupra acestei interesante produciuni.

RECTIFICARE. În convocarea adunãrii generale a cassei de economii „Furnica“, societate pe acțiuni în Fãgãrașü, publicatä în nr. 54 alü föiei noștre, s'a comisü o greșelä dicensu-se, cã acțiunile și doveđile de plenipotență suntü a se depune „pãna la 31 Martie“, în locü de: suntü a se depune celü multü pãna în 19 Aprilie 1892.

DIVERSE.

Drumurile de ferü în Statele-Unite. Numërulü companiilorü de drumü de ferü din Statele-Unite se ridicä, la 30 Iunie 1890, la 1787. Din acestü numëru, 735 suntü companii subsidiare, adicä liniile lorü suntü închiriate altorü companii pentru esportație. Cele 40 de companii principale esplotözä 124,600 kilometri de liniä, séu 47,51 la sutä din lungimea totalä. Din punctulü de vedere alü veniturilorü, 80 la sutä (4.234,440,000 franci) suntü încasate de 75 de companii. Lungimea totalä a esplotãrii la 40 Iunie 1890 era de mai bine de 250,000 kilometri și numërulü cãlëtorilorü transportați atingü cifra de 492,430,865, cifra veniturilorü totale ridicändu-se la 7 miliarde 404,866,000. Etä acuma și o statisticä de numërulü accidentelorü întëplate pe liniile ferate din Statele-Unite. Accidente pe drumü 5477 în care au murit 990 persoane și 4487 au fost rãnite; accidente în manevrãri 11,569 în care au murit 1019 persoane și 10,550 au fost rãnite; accidente în stații 18,316 din care au murit 4326 persoane și a fostü rãnite 13,980. În totalü: 35,352 accidente, din care au murit 6,335 persoane și au fostü rãnite 30,027.

O cununiä — cãlare. America e țera escentricitãțilorü de totü felulü. Așa acum se anunță de acolo urmãtörea istoriä hazliä: „Judecãtorulü de pace din Paoli, nu departe de Chicago, se afla ca de obicei în odaia sa de lucru, când fără de veste auđi pe cineva afarä, cã ilü strigä pe nume. Elü deschise ușa și vedü înaintea sa cãlãri, pe unü tënëru elegantü și o damä frumösä. Tënërulü rugä pe judecãtorulü de pace să-lü cunune cu însoțițörea sa în pozițiunea, în care se aflau. Tot-deodatä prezentä cãlërețulü mire documentele oficiöse ale sale și ale miresei sale, și mai mulți dolari. Judecãtorulü de pace, vedëndü, cã documentele suntü autentice, împreună mãnile ambilorü miri și dize: „D-le S. voiesci să iai de soțiä pe Miss Nelly M?“ — „Da! d-le judecãtorü!“ — „Miss Nelly, vréi să fi soțiä d-lui S.“ — „Da, d-le judecãtorü.“ — „Bine, vë declarü de soțiä“, încheiä judecãtorulü și bagä banii în buzunarü, — „Mulțãmimü!“ dize pãrechia cununatä și apoi plecä în galopä. Motivulü acestei grabe: Fricä de pãrinți, rãpire etc.

Cursulu pteței Brașovü

	din 22 Martie st. n. 1892	Vënd.
Monote romãnescü	9.36	9.40
Argintü romãnescü	9.28	9.33
Napoleon-d'ori	9.39	9.44
Sire turcescü	10.58	10.63
Imperialü	9.58	9.63
Ceris. fonic. „Albina“ 6%	101.	—
„Albina“ 5%	100.50	101.—
„Albini“	5.45	5.50
Ruble rusescü	118.	119.—
Mãrci germane	57.50	58.20
Discontulü 6—8% pe anü.		

Proprietãrü: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactoru responsabilü: **Gregoriu Malorü.**

Cursul la bursa din Viena

din 21 Martie a. c. 1892

Renta de aur 4%	107.80
Renta de hârtie 5%	108.85
Imprumutul căilor ferate ungare	118.20
aur	99.80
dto argint	99.80
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare [1-ma emisiune]	115.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare [2-a emisiune]	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare [3-a emisiune]	—
Monuri rurale-ungare	92.75
Monuri croato-slavone	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vină ungurească	—
Imprumutul cu premiul ungurească	140.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	137.25
Renta de hârtie austriacă	93.80

Renta de argint austriacă	93.25
Renta de aur austriacă	110.70
Losuri din 1860	138.—
Acțiunile băncii austro-ungare	958.—
Acțiunile băncii de credit austr.	341.50
Acțiunile băncii de credit ungar.	307.—
Galbeni împărătești	5.58
Napoleon-d'or	9.45 1/2
Mărci 100 imp. germane	58.27 1/2
Londra 10 Livres sterlinge	119.10

Nr. 3163—892. 793,3—3

PUBLICAȚIUNE

În puterea ordinației înaltului ministeriu de interne dto 8 Ianuarie a. c. Nr. 94853/III b. a 1891 precum și a ordinației sabcemitelui din locu din 13 Ianuarie a. c. Nr. 15559/891 se va ține spre scopul predării noiei clădiri în unei casarme normale de honvedei în Brașov, ce are de a fi gata până în 15 Septembrie 1892, în 28 Martie a. c. după

prânz la 3 ore în biroului oficiului economic orașenesc o pertractare de oferte scripturistice.

Spesele pentru clădire reprezintă suma de 155,714 fl. 15 cr., primindu-se numai oferte generale pentru întreaga clădire.

Ofertele scripturistice și sigilate au de a se ascerne cel mult până în 28 Martie a. c. înainte de prânz, la 12 ore, la d-lu primar Franciscu de Brennerberg. Ofertele și declarațiile ulterioare, cari se vor ascerne după amintitul timp, nu se primesc.

Ofertele au de a fi provădute cu un timbru de 50 cr. și cu 5% din amintita sumă pentru clădit și anume cea în bani gata sau în hârtii de preț, ca vadiu. Ofertul are să conțină todeodată declarația, ca oferentului îi sunt cunoscute condițiile de oferte și cele contractuale și că se supune lor; mai departe are de a se aminti în ofertă cu cifre și litere atât în procente cât și în suma totală scădamentul din

suma amintită de clădit, ce se oferă din partea oferentului.

Acelu oferent, cărui i se concedie executarea acestei clădiri, se deobligă, ca, după aprobarea ofertului său, să întregescă vadiul cu 10% din suma oferată.

Planurile pentru clădit, preliminarele de spese, precum și condițiile de oferte și acele contractuale se pot examina și la cerere copia în decursul orelor oficiale în biroului oficiului economic orașenesc,

Brașov, 5 Martie 1892.

Magistratul orașenesc.

Numere singuratică din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu, și în tutungeria I. Gross.

Dela Tipografia „Aurora,” A. Todorană din Gherla

se pot procura următoarele cărți:

I. Cărți cu prețuri foarte reduse:

Renascerea limbii românești: în vorbire și scriere, invederită și apretiată de Dr. Gregori Silași, (Opă completă.) Broșura I, II și III. Prețulu broș. I. II. câte 35 cr — Broșura III. 25 cr, Tote trei împreună 80 cr.

Merinde dela școlă seu învățături pentru popor, culese din dijarul unui școlar de Dr. George Popa. — Opul acesta, pentru povăturile lui valorose, are să ocupe un loc de frunte în bibliotecile noastre populare. D-lu autoru a avut nimeritaidea, de a publica prin opul de față un dijar de școlă ce șillă făcuse ca elevu de anul I. alu școlei populare superioare din Cămpeni, va să dică pre când era în alu 4-lea an de școlă. În acestu dijar se cuprind diferite impresiuni din copilăria, atât din școlă cât și afară de școlă, o colecțiune bogată de diferite povătură primite dela învățătorul seu, pe care autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală religioasă, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc., se află în acestu opă așa că singur numai câteva din cele 32 capitole, cum ar fi d. e. capitulu despre fumatu, despre curățirea trupului etc., ar fi de ajuns pentru a merita să nu lipsescă din nici o bibliotecă populară românească. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețulu unui exemplar 60 cr.

Barbu cobzarul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulu 10 cr.

Cântăreța. Novelă de Dem. Dan. Prețulu 15 cr.

Idealul perdutu. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 10 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea noiei „Idealul perdutu” — de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 10 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Proba de focu. Comediă într'un act de A. Cotzebue, localizată de Irina Sonea-Bogdan. Prețulu 10 cr.

Codreanu craiulu codrului. Baladă de George Simu. Prețulu 6 cr.

Ultimulu Sihu. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulu 6 cr.

Bunica și nepotelulu. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvé, de G. Simu. Prețulu 6 cr.

Prin morțe la victoriă. Comediă într'un act de A. Kotzebue localizată de Irina Sonea-Bogdan. Prețulu 10 cr.

Elu trebuie să se însore. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețulu 15 cr.

Brandă seu nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețulu 15 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețulu 20 cr.

Probitatea în copilăria. Schiță din

sfera educațiunii după Legouvé. Prețulu 6 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte, după Euripide, trad. în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 20 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicoră, prof. gimnas. — Cu portretulu M. S. Reginei României. Prețulu 10 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unu Volum de 192 pagini cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulu redus (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Tesaurulu dela Petrosa seu Cloșca cu puil ei de aur. Studiu arheologic de O. Olinescu. Prețulu 15 cr.

365 Anecdote și Glume adunate, prelucrate și arangiate de Titu V. Gheaja. Cuprinsulu acestui opă este foarte pretios, așa, că cetind numai o pagină din el: caută să riđori cât ai fi fost de năcăjitu și măchnitu altmintelea. Prețulu 40 cr.

Colectă de rețete, din economie, industrie, comerț și chemie. Prețulu 40 cr.

Economia pentru școlele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulu 15 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De Vasilie G. Borogovan. Prețulu 10 cr.

Nu mă uita. Colecțiune de versuri funebrale, urmate de iertăciuni, epitaful și a. Prețulu 25 cr.

Cuvântări bisericesti la tote srbătorile de peste anu de I. Papiu. Unu volum de peste 24 côle 8° mare, hârtie fină. — Numele d-lui I. Papiu este mult mai bine cunoscut clerului român, decât să fi de lipsă a mai recomanda acestu nou product alu d-sale. Clerulu român a învățat să aprețu scrierile d-sale pentru însemnata lor valoare literară. — Noulu tom de predică întrece încă tote volumurile de predică edate până acum prin întocmirea sa avendă o notiță istorică la fiecare srbătoare, care a rată timpulul întocmirii, fazele prin care a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva srbătoare. Prețulu unui exemplar cu porto-francat e 1 fl. 50 cr.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de morțe, întocmite de Ioan Papiu. — Acestu volum de peste 24 côle cuprinde: 8 cuvântări acomodate pentru ori ce casuri ordinare de morțe întemplate în timpul diferite ale anului, 10 la casuri ordinare, însă mai speciale de morțe, 4 la înmormântarea omenilor bătrani, 5 la înmormântarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de morțe speciale; — apoi pe mai bine de 4 côle urmază o mulțime de iertăciuni precedate de o întocmire generală în iertăciuni, și anume: 1. Iertăciunile bărbatului dela muere; 2. — ale muierii dela bărbat; 3. — ale părintelui dela fiu; 4. — ale mamei dela fiu; 5. — ale fiilor dela părinti;

6. — ale fratelui seu sororii dela frați și surori; 7. — ale nepoților dela moși, moșe, bun, bune, străbun, străbune; 8. — ale nepoților dela unchi și mătușe; 9. — dela nemuri și consăngeni mai depărtați; 10. — dela consoți de aceeași ocupațiune; 11. — dela binefăcători, amici, cunoscuți și dela toti creștinii adunați. Recomandăm clerului român acestu bogatu volum de cuvântări funebrale și iertăciuni lucrute amesurat tuturilor cerințelor preoimii fungente la casuri funebrale. — Prețulu unui exemplar espedat franco e 1 fl. 50 cr.

Cuvântări bisericesti. Tomulu III, scrise de Ioan Papiu. — Acestu tom cuprinde predică pe Dumineci și se estinde pe 12 côle 8° mare. — Prețulu unui exemplar e 1 fl.

Orientulu catolicu seu concordanțele tradițiunii, în două limbi — română și latină tracteză despre primatul bisericii și se estinde pe 22 côle 8° mare. — Scrisă de Ioan Papiu. — Opul acesta a fost recensat favoritor și laudat și de foile străine. — Prețulu unui exemplar e numai 1 fl. 50 cr.

Resultatele filosofiei seu cunoscintele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopulu lui, expuse în modu popular de profesorulu Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorulu) de Ioan Papiu. — Acestu opă, care se extinde pe 11 côle 8°, e foarte acomodată ca premiu pentru cei ce absolvă școlă populară, se vinde cu prețulu numai de 50 cr. exemplarul.

Manualu cateheticu pentru primii ani școlastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rățiu, fostu profesor de sf. scriptură, catehetică și metodică în seminarulu archidieceșan din Blășiu, actualmente vicaru archiepiscopescu în Făgărașu. — Acestu opă de mare însemnătate pentru literatură catehetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băieților noștri, ér ceremoniile bisericesti înlocuindu-le cu cele prescrie și usitate în biserica noastră română. În note se arată și procederea ce are să o observe catechetulu față cu discipulu sei. Acestă scriere are să fie un îndreptar în mâna catechetilor, învățătorilor și a părinților la instrucțiunea religioasă-morală ce au să o dea micilor băieți. — Prețulu unui exemplar din acestu opă, care porța clausula aprobării Prea ven. ordinariulu metropolitanu din Blășiu și care cuprinde 222 pag. 8°, avend mai multe poesii în text, — este 60 cr.

Amicul bun. Colecțiune de lectură solidă de caracter în direpțiune religioasă-morală, de Ioan Papiu. Prețulu 10 cr.

Dumnezeesca liturgie a celui dintru

sfinți părintelui nostru Ioan Chrysostom, compusă din operele acelu sfântu părinte, de Ioan Borosiu, parochu gr. cat. și asesoru consistorialu. Prețulu unui exemplar cu porto-francat e 25 cr.

Catechese pentru pruncii școlari din școlele populare. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rottenburg, de Titu Budu, parochu gr. cat. în Satu Șugatag, protopopulu distr. Mara, adm. vicarialu alu Maramureșului etc. etc. Edițiunea II. Prețulu unui exemplar 60 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victoru Russu. Prețulu unui exemplar 60 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu unui exemplar 15 cr.

II. Cărți noue.

Instrucțiune practică pentru cauzele matrimoniale, scrisă în usul păstorilor sufletesci prin Dr. Iuliu Simon. Prof. de S. Teologiă. Prețulu 1 fl. 20 cr. + 10 cr. portpostalu. 283 pag.

Starostele seu datini dela nunțile Românilor Ardeleni. Adunate de Ionu Popu-Reteganulu. Prețulu 30 cr.

Chiuituri de care strigă feciorii în jocu. Adunate din popor de Ionu Popu Reteganulu. Cuprinde 611 chiuituri. Prețulu 40 cr.

Trandafiri și Viorele. Poesii populare culese și ordinate de Ionu Popu Reteganulu. Edițiunea II amplificată. Prețulu 60 cr.

(Acele trei opuri procurate de odată costă numai 1 fl. 10 cr. spedat franco.)

III. Cele mai leștine cărți de rugăciuni:

Mărgăritarul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesti, foarte frumosă ilustrată. Prețulu unui exemplar broșat e 40 cr. legat 50 cr. legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 60 cr. în lux 2.50—3.80.

Micul mărgăritar sufletesc. Carticică de rugăciuni și cântări bisericesti — frumosă ilustrată, pentru pruncii școlari de ambe secesele. Prețulu unui exemplar broșat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Carticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari de ambe secesele. Cu mai multe icône frumoșe. Prețulu unui exemplar broșat e 10 cr., 50=3 fl.; 100=5 fl., — legat 12 cr.

Visulu Prea Santei Vergure Maria a Născătoare de Dumneđu urmat de mai multe rugăciuni frumoșe. Cu icône frumoșe. Prețulu unui exemplar legat și spedit franco e 12 cr.

Epistolia D. N. Isus Christos. Prețulu unui es. legat și spedit franco e 15 cr.

A se adresa la Tipografia „Aurora” A. Todorană în Gherla Szamosujvár. De aici se pot procura totu soiulu de cărți școlastice și utensilii de scrisu.